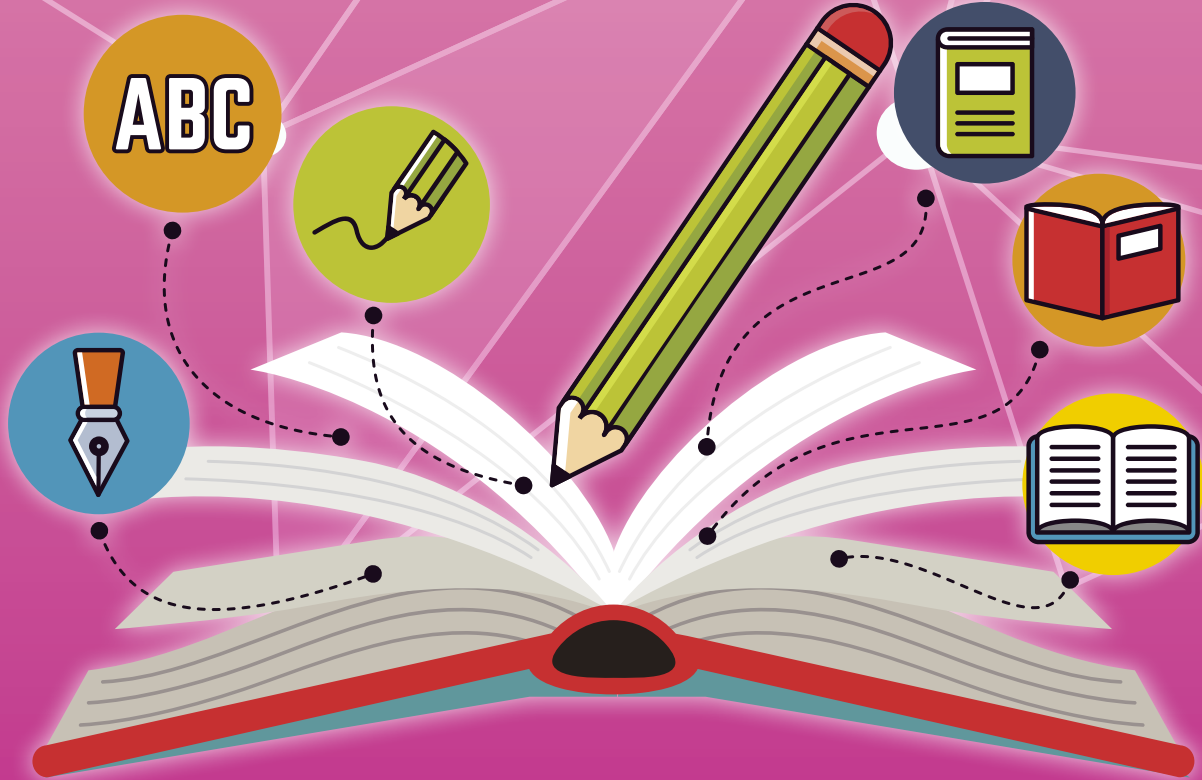

BURDUR
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇE

KAZANIM ETKİNLİKLERİ

7

1. Dönem kazanımlarını içermektedir.

1. T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

I. Biri gelinceye değin bir yerde kalmak, durmak

II. Süre tanımak, acele etmemek

III. Aramak, istemek

"Beklemek" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde numaralanmış anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?

A) İkrâmın sebebini anlamak için telaşsız bekledi.

B) Ben de seni burada dünden beri bekliyordum.

C) Yeni gelen eşyaları gözlerini dört açarak bekledi.

D) Tecrübeli denizcinin muhakkak bir beklediği var.

2. T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "temizlik" kavramını anlatan bir söz kullanılmamıştır?

A) Annem bayramdan önce evin her yanını silip süpürdü.

B) Kendini temize çıkartmak için üstünün aranmasını istedi.

C) Teyzem çok titiz bir kadındı, evinin her tarafına bal dök yala.

D) Hiç beklemeden kar gibi çamaşırları serip eve döndü.

3. T.8.4.18. Cümlenin ögelerini ayırt eder.

Nesne, cümlede öznenin yaptığı işten etkilenen ögedir. Yükleme sorulan "neyi, kimi ve ne?" sorularına cevap veren sözcük ya da sözcük gruplarıdır. Belirtili nesne, yükleme belirtme hâl ekiyle (-i) bağlanır.

Bu filmi mutlaka izlemeliyim. (neyi izlemeliyim?)
(belirtili nesne)

"-i" belirtme hâl ekini almayan, yükleme sorulan "ne?" sorusuna cevap veren sözcükler, belirtisiz nesne olur. Adam bir koli taşıyordu.

(belirtisiz nesne)

Bu bilgiye göre seçeneklerin hangisinde belirtili nesne kullanılmıştır?

- A) Yağmur bastırınca herkes birbirine bakmadan içeri kaçtı.
- B) Kırmızı dövmelerle işlendi göğsümüze karlı dağların şanlı bayrağı.
- C) Kardeşim, annemin hediye ettiği kolyeyi sokakta kaybetmiş.
- D) Her sanatçı başlangıçta büyük sanatçıları taklit ederek işe başlar.

4. T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Eleştiri; bir yapının, bir insanın veya bir durumun doğru ya da yanlış yönlerini belirten cümlelerdir. Bir kişinin, kendi davranışlarına getirdiği olumlu veya olumsuz eleştirilere öz eleştiri denir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde öz eleştiri içeren bir tutum vardır?

- A) Akılları pazara çıkarmışlar, herkes kendi aklını almış.
- B) İğneyi kendine, çuvaldızı başkasına batır.
- C) İnsan kendini beğenmezse çatlar.
- D) Kimse yağurdum ekşi demez.

5. T.8.3.26. Metin türlerini ayırt eder.

Bir yazarın belirli bir konudaki düşüncelerini belli kanıtlar, belgeler ve inandırıcı veriler kullanarak okuyucuya kabul ettirmeye çalıştığı öğretici yazılara **makale** denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamayı örneklendiren bir metindir?

- A) Orta Çağ boyunca yetişmiş en büyük Müslüman düşünürlerden olan İbn-i Sina'nın El Kanun fit- Tıp adlı eseri uzun yıllar boyunca akademilerde ders kitabı olarak okutulmuştur. Orta Çağ biliminin henüz Yunan düşünürlerle tanışmadığı bir dönemde Müslümanların yazdığı El Kanun fit-Tıp gibi eserler bilgeliği Avrupa'ya taşıyordu. Tıp alanındaki neredeyse en meşhur kitaplardan birisi olan bu eser tüm Orta çağ boyunca batı dillerine çevrilmiştir. Bu eserin önerdikleri denendi, yanlışları gözlemlendi ve tıp bilimi böylece deney ve akıl yürütmenin evrensel nitelikleri üzerinde yükseldi.
- B) Kitaptan korkmak, insan düşüncesinden korkmak, insanı kabul etmemektir. "Bırak, senin yerine ben düşünüyorum!" demekle, "Falan kitabı okuma!" demek arasında hiçbir fark yoktur. Ondandır mahrum edilen insan, kendiliğinden bir paçavra hâline düşer. Şüphesiz insanı korumamız lâzım gelen vaziyetler vardır. Orta Çağ'dan bugüne kadar gelen zaman içinde insanlığın belki en büyük kazancı bu basit hakikati anlamasıdır.
- C) İzmir Saat Kulesi'ne gitmeye karar verdik. Mersin'den kendi arabamız ile akşamüzeri yola çıktık. Sabah İzmir'deydik. İzmir'de gitmek istediğimiz belki de tek yer Saat Kulesi idi. Çünkü daha önce çoğu kez İzmir'e gelmiştik ama bir türlü Saat Kulesi'ne gidememiştik. Tüm ihtişamı ile Kule karşımızda duruyordu. Bu yapının etrafı beyaz mermerden, diğer bölümleri kesme taştan yapılmıştı. Üçer çeşmesi ile kuması, ortasında da fıskiyeleri vardı. Ay yıldız kabartmalar mükemmel ötesiydi.
- D) Martılardan söz etmiyorum. Onları sayısız çığırış ve çırpınılarıyla kıyılarda görür, durur ve görmesini de severiz. Ama o bildiğimiz martılardan çok daha büyük ve kanatları çok daha uzun bir açık deniz martısı vardır. Onlara Güney Akdeniz' de "miho" derler. İşte onlardan söz etmek istiyorum. Sanki kuş değildir kanatlanmış bir köpük parçası -ne bileyim- bir ıssızlık parçasıdır. Denizin o hırlayan uçurumları, tepetaklak dönmüş Nigara Şelaleleri gibi havaya yükselirken onlara gün doğdu demektir.

6.. T.8.4.16. Yazdıklarını düzenler.

Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar.

Bu açıklamaya göre,

- I. Isparta Gülü; pembe renkli, yarım katmerli ve kuvvetli kokulu çiçekler açan, çok yıllık, dikenli ve kışa dayanımı yüksek bir bitkidir.
- II. Kayseri Pastırması, sığır etinin belirli işlemlerden geçirildikten sonra çemen ile kaplanmasıyla oluşan yiyecektir.
- III. Burdur 'da asırlardır yapılan, lezzeti yurt çapında bilinen, yağ ve katkı maddesi içermeyen Burdur ceviz ezmesi tok tuttuğu için özellikle sahurda tüketilir .

numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III

7. T.8.4.18. Cümlenin ögelerini ayırt eder.

Yazar "Şaşırtıcı Gezginler" adlı kitabında doğduğu şehrin büyüğü ortamından söz ediyor.

Bu cümlenin yüklemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) ediyor.
- B) söz ediyor.
- C) şehrin büyüğü ortamından söz ediyor.
- D) doğduğu şehrin büyüğü ortamından söz ediyor.

8. T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Hayvanlar zaman zaman birbiriyle iletişim kurarlar. Onların konuşma dilinde bizim kullandığımız a, b, c, ... yok elbette. Bu nedenle "Tak tak, kim o?" ya da "Burası benim evim, çabuk git buradan!" gibi konuşmaların hayvanlar arasında geçmesi düşünülemez. Ancak her ne kadar bizim kullandığımız dili kullanmasalar da kendi aralarında farklı yöntemlerle iletişim kurarlar. Kedimiz ya da köpeğimiz yerde şımarıkça yuvarlandığında "Hadi beni sev biraz." ya da önümüze oyuncağını getirip bıraktığında "Sen at, ben de koşup getireyim." demek istemektedir.

Bu metinde vurgulanmak istenen düşünce hangisidir?

- A) Hayvanlar da iletişim kurarlar.
- B) İnsanlar da hayvanlarla iletişim kurmak için çaba harcarlar.
- C) Hayvanları anlamak için kedi ya da köpek beslemeliyiz.
- D) Sevgi dili canlılar arasında anlaşmayı sağlar.

9. T.8.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.

Bilim öğrenmek için yurt dışına gidin. Ama ülkenize dönün. Ben hayatımın büyük bir bölümünü ülkemi, ailemi özleyerek geçirdim. Bu öyle zor ki! Kendi ülkenize dönün! Kavgayı değil, birbirinize sevgi ve saygı ile davranmayı tercih edin. Ülkenize ve milletinize ışık olun.

Metinden hareketle hangi yargıya ulaşamayız?

- A) Bilim sadece yurt dışında öğrenilebilir.
- B) Kendimizi geliştirmeli ve ülkemize hizmet etmeliyiz.
- C) Daima iyi ve güzellikten yana olmalı öyle yaşamalıyız.
- D) İnsan sevdiklerinden ayrı düşünce onlara hasret duyar.

10. T.8.3.34. Okuduklarında kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.

Düşünceyi etkili biçimde ifade etmek için düşünceyi geliştirme yollarından yararlanmamız gerekir.

- ▶ En az iki unsurun benzer ya da farklı yönlerinin kıyaslanması karşılaştırmadır.
- ▶ Düşünceyi inandırıcı kılmamanın yollarından biri de sayısal verilerden yararlanmadır.
- ▶ Bir kavram ya da olayın belirgin özellikleriyle tanıtılması tanımlamadır.

Burada belirtilen düşünceyi geliştirme yollarının tamamı seçeneklerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Günümüzde teknolojik alandaki hızlı gelişmeler insanların yaşam biçimini köklü ve kalıcı biçimde değiştirmiştir. Söz konusu değişim hem tüketici hem de işletme açısından birçok kolaylığı da beraberinde getirmiştir. Bilgisayar ve akıllı telefonların hayatımıza girmesi ile bu değişim daha da hızlanmış, beklenmedik şekilde toplumdaki aile ilişkilerini, sosyal hayat alışkanlıklarını, alışveriş biçimlerini, gazete okuma davranışlarını ve hatta bakkaldan ekmek alma şeklini bile değiştirmiştir.
- B) Ben 45 yıllık yaşamımda her okuduğum romanda asıl kendime yaklaştığıma inanıyorum. Her biri çok yanlı gerçeğimizi açar bana. Neden söz ederse etsin beni, başkalarını, yaşamayı tanıtır. Balzac "Eugenie Grandef" i yazmasaydı gecem gündüzüm bencillerle geçtiği hâlde nereden bilecektim bencilliği? "Kızıl ile Kara" olmasaydı benim de öz geçmişimden haberim olmayacaktı.
- C) Teknoloji bağımlılığı; telefon, bilgisayar, akıllı cihazlar ve oyun konsolları gibi dijital aygıtların, aşırı ve kontrolsüz kullanımına denir. Genel istatistik verilerine göre ABD'de her 8 vatandaştan 1'i teknoloji bağımlısı olarak hayatını sürdürmektedir. Ülkemize ilişkin 2015 yılı raporlarında ülke nüfusunun yüzde 55.9'unun internet kullandığı görülmektedir. Bağımlılık konusunda ABD'den daha iyiyiz.
- D) Anı, on binlerce yıldır aynı işi en kusursuz biçimde yapar: Düzgün, geometrik ölçülerle peteğini örer ve topladığı binbir çiçek tozundan, bir kimya laboratuvarının imbiklerinden daha üstün biçimde balını süzer. Oysa insanoğlu uğraştığı on binlerce işi binlerce yıldır giderek geliştirmekte ve hâlâ en kusursuza ulaşmaya çalışmaktadır.

11. T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Güneş enerjisiyle çalışan otomobiller arasında yapılan 5. Dünya Şampiyonası'nı, ev sahibi Avusturalya'dan katılan bir ekip kazandı. Yarışmaya 15 ülkeden 39 araç katıldı. Birinci gelen Aurora 101 adlı otomobil 3000 kilometrelik parkuru 45 saatte tamamladı. Geniş gövdesi üzerinde dizili güneş pilleriyle çalışan aracın yaptığı hız saatte ortalama 72 kilometredir. Güneş pilleri güneşten gelen ışığı elektrik enerjisine çevirir. Bu teknoloji uzay araçlarına ve uydulara da enerji sağlar.

**Bu metinden aşağıdakilerden hangisine ulaşı-
lır?**

- A) Şampiyonanın düzenlenme amacına
- B) Şampiyonaya katılan ülkelere
- C) Güneş enerjisiyle çalışan araçların üretilme amacına
- D) Güneş pillerinin farklı kullanım alanlarının olduğuna

12. T.8.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

Katkı maddelerinin en belirleyici özelliği tek başına gıda olarak tüketilmemesidir. Katkı maddeleri doğal ya da yapay olabilir. Doğal katkı maddeleri adından da anlaşılabilir gibi doğada bulunur. Yapay katkı maddeleri ise doğada bulunmaz ve tamamen insan yapımıdır.

Bu metnin yazılış amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültür aktarma
- B) Bilgilendirme
- C) Eğlendirme
- D) İkna etme

13. T.8.3.19. Metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler.

Zayıf bir kalp ve dolaşım sistemi, kişilerin günlük etkinlikleri yerine getirmelerini yaş ilerledikçe engellemeye başlar. Bu nedenle sağlığımız açısından, kalp-dolaşım sisteminin geliştirilmesi çok önemlidir. Dinlenme sırasında kalp atış hızının yavaş olması, kalp-dolaşım sisteminin sağlıklı olduğunu gösterir. Ergenlik döneminde olanlar ve genç yetişkinler için ortalama kalp atış hızı dakikada 70-80 arasındadır. Hareketli bir yaşam sürenlerde bu hız artabilir. Kalp atış hızını geliştirmek için yalnızca bir egzersizi, yaşam boyunca düzenli olarak yapmak yeterlidir. Yarışmalara katılmak gibi bir isteği olmayan, ancak formda kalmayı isteyenler için 20 dakikadan az olmamak koşuluyla haftada en az üç gün kesintisiz yürümek ya da koşmak uygun olur. Bunu yaparken hızı doğru ayarlamak gerekir.

Bu metne getirilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Spor ve Hız
- B) Gündelik Yaşam
- C) Kalbimiz ve Spor
- D) Form Tutmak

14. T.8.3.6. Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.

Bir haftadır tüm sınıf Arda için hazırlık yapıyordu. Ona sürpriz bir doğum günü yapmak istiyorduk. Anne, babaları bile işin içine katmış, hummalı bir hazırlık içine girmiştik. Derken beklenen gün geldi. Sıra Arda'yı akşamki doğum gününe çağdırmaya gelmişti. Bu görevi bana verdiler. İşim o kadar zordu ki hem Arda'ya hazırlıkların onun için olduğunu hissettirmemeliydim hem de onu gelmeye ikna etmeliydim. Arda tüm ısrarlarıma rağmen gelmemekte direniyordu. Konuşmamıza şahit olan arkadaşlarımla beraber ne söylesek fayda etmiyordu. Sonunda dayanamayıp "Ne yani onca hazırlık boşa mı gidecek." dedim. Arda, bir şeyler sezmiş gözlerle yüzüme bakarken yanımdaki arkadaşım yine "..."diyerek olayı özetledi.

Bu metinde boş bırakılan yere hangisi getirilemez?

- A) Pot kırdın.
- B) Çam devirdin.
- C) Gaf yaptın.
- D) Iska geçtin.

15. T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Yurt içinde ve yurt dışında yüzlerce ödül aldı,
.....

Bu cümle hangisiyle tamamlanırsa cümlede sebep-sonuç ilişkisi ortaya çıkar?

- A) "Kültür Sanat Elçisi" olarak anılır oldu.
- B) iki yüze yakın şarkısı vardır.
- C) müziğe küçük yaşlardan itibaren ilgi duymuştu.
- D) 1999'da kalp krizi geçirerek hayata veda etti.

16. T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Ünlü fizikçi Stephen Hawking anılarında, kara deliğin (uzayda yol alan hiçbir maddenin kaçamayacağı kadar büyük alan) her şeyi yutmak yerine içerisinden bir şeyler çıkarttığını ileri süren öğrencisinin bu fikrinden rahatsız olduğunu anlatır. Hatta bu fikrin doğru olmadığını ileri süren bir makale yazdığını söyler. Öğrencisi de fikrinde emin olmadığı için bir makale yazamaz. Bu olaydan birkaç sene sonra Hawking öğrencisinin ileri sürdüğü ve o zaman kendisinin bile kabul etmediği bu fikrin doğru olduğunu matematiksel olarak ispatlar. Hawking kendisini kara delikler konusunda ünlü yapan bu buluşta öğrencisine haksızlık yaptığını hayat hikâyesini yazdığı kitabında özellikle vurgular. Bu olay bir bilim insanının ... özelliğine sahip olması gerektiğini gösterir.

Bu metinde boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) tecrübeli olma
- B) meraklı olma
- C) bilimsel olma
- D) dürüst olma

17. T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

İnternet sitesi açmak için genelde şu uzantıları kullanırız: org. / net. / gov. / com. / edu. / net. Fakat çok azımız internet uzantıları hakkında detaylı bilgiye sahip. Genelde insanlar kullandıkları internet uzantılarının nasıl ve nerede oluşturulduğunu araştırmazlar. Bilgiye ulaşmak için rastgele bir siteye girerler.

Oysa en güvenilir bilgi resmi uzantılardadır.

Uzantıların anlamları şu şekildedir:

gov. : Devlet kuruluşları içindir.

edu. : Üniversiteler içindir.

org. : Dernekler ve organizasyonlar içindir.

com.: Ticari amaçlı kuruluşlar içindir.

net. : Çalışma alanı internet olan kuruluşlar içindir.

Bu bilgilere göre "süzme" sözcüğünün anlamını öğrenmek isteyen bir öğrenci en güvenilir bilgiye hangi siteden ulaşır?

A) <https://www.kelimeler.com>

B) <https://dilim.net>

C) www.tdk.gov.tr

D) www.sözcük.com

18. T.8.4.18. Cümlenin ögelerini ayırt eder.

Nesne, cümlede öznenin yaptığı "eylemden" etkilenen ögedir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde nesne kullanılmıştır?

A) Yaşlı balıkçı, şaşkınlıkla izlediği bu olaya daha fazla dayanamadı.

B) Tomurcuk derdinde olmayan ağaç odundur, demiş Necip Fazıl.

C) Nereye gittiğini bilen adam bütün dünyaya yön verir.

D) Dalgalar ve rüzgarlar daima yetenekli denizcilerin yanındadır.

19. T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

Bizde pek çok akademisyen memur gibidir. Girer bir üniversiteye, oradan emekli olur. Zaten gidecek yeri de yoktur, orada kalır. Ama bu sıkıntılı bir haldir. İnsanı baltalar, işi baltalar. Neticede değişik yerler tanımak, değişik gruplara girmek lazım.

Bu metindeki altı çizili sözcük grubu ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir işte çok çalışarak yorulmak, alın teri dökmek
B) Bir olay veya durumu gereğinden fazla önemsemek
C) Bir işe gereğinden fazla bağlanıp diğer fırsatları kaçırmak
D) Bir işi bilinçli olarak bozup zarara yol açan davranışta bulunmak

20. T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

"Aynı ve Zıttı" oyunu evde iki veya daha fazla kişiyle oynanabilecek bir kelime oyunudur. Bu oyun için öncelikle ilk oyuncu zıt anlamlısı bulunan bir sözcük söyler, ikinci oyuncu sözcüğün zıttını, üçüncü oyuncu ise ikinci oyuncunun söylediği sözcüğün yakın veya eş anlamlısını söyler, böylece oyun devam eder. Doğru sözcük söylenmediğinde o oyuncu oyunu kaybeder. Bu kelime oyununu oynayan 3 arkadaş Zeynep, Esra ve Selma oyuna Zeynep'in "coşkulu" sözcüğünü söylemesiyle başlarlar. Ardından Esra bir sözcük söyler ve sıra Selma'ya gelir.

Selma doğru sözcüğü söyleyerek oyuna devam ettiğine göre hangi sözcüğü söylemiştir?

- A) Hareketli   B) Durgun
C) Tezcanlı   D) Aceleci

CEVAP ANAHTARI

1. C

2. C

3. B

4. C

5. A

6. C

7. B

8. A

9. A

10. C

11. D

12. B

13. C

14. D

15. A

16. D

17. C

18. B

19. D

20. B

<http://burdurodm.meb.gov.tr>

/BurdurODM

/burdurodm

/burdurodm

/odmburdur
/burdurodm

odm15@meb.gov.tr